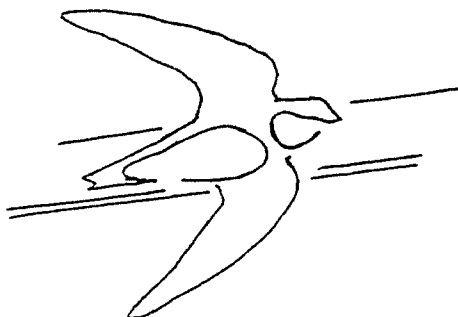

«HET BRUUIJSEL»

VOGELWACHT UDEN E.O.

VOGELWACHT UDEN E.O.

Voorzitter	P. van der Voort Dorshout 2, Uden Tel. 04132-63292
Secretaris	J.W. Hermans Broekmorgen 28, Uden Tel. 04132-69804
Penningmeester	B. Gevers Hoornstraat 6, Uden Tel. 04132-60613
Bestuursleden	W. Janssen, J. van Bergen
Bank	Rabobank Uden rek.nr. 15.49.30.989 gironummer bank 1096522

"HET BRUUIJSEL"

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

Redactie	M. Hoefnagels, J.W. Hermans, P. Noy, P. v.d. Acker, J. Hermans, G. Hermans, Y. Gevers
----------	---

Tekeningen	W. Janssen.
------------	-------------

Typewerk	St. Gevers, P. v.d. Acker, Y. Gevers
----------	--------------------------------------

NUMMER 3, 1990

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

Inhoud

Mededelingen redactie	3
Mededelingen Bestuur	5
In memoriam ... Joep Esser	6
Kenia. een vogelparadijs op Aarde	8
BMP met Jan en Joep	12
Inventarisatie in de Maashorst	14
Bijzondere waarnemingen	17
Vogel onder de loep ... de patrijs	18
Verslag werkgroep stootvogels	19
Op stap ... de Groote Peel	20
Going Dutch	22
De oeverswaluw op het Hemelrijk	24
Vogeltrekdag in de Maashorst	25
In gesprek met ... Johan van Roosmalen	26
Waarom het winterkoninkje. winterkoninkje heet	28
De doorgeefpen	30
Fenologie 1984 - 1990	32
Ameland. parel van de Wadden	33

Let u op de
sluitingsdatum.

Copy

15 NOV. 1990

Mededelingen Redactie

Vóór de grote trek (Waddenexcursie) willen wij dit Bruujssel bij jullie in de bus hebben. Wie geen tijd heeft leest het op de boot, wie niet mee gaat leest het in bed of bij de kachel. Want met de grote trek komt de kou ons land binnen. Kou die een einde maakt aan ons zomerse buitenleven. ons naar binnen drijft naar herinneringen aan die mooie zomer en naar de plannen voor de volgende weken van zon en vrijheid.

Helaas zullen wij de plannen en verhalen van een van onze vogelvrienden. Joep Esser, in het vervolg moeten missen. Zijn laatste verhaal over een vakantie in Kenia nemen we op in het trieste besef dat hij nooit meer zal vertellen. dat wij nooit meer van zijn grote en kleine belevenissen met vogels kunnen meegenieten..... Onze voorzitter heeft dit verhaal dan ook van een warm afscheidswoord voorzien.

Ook Peter Wienbelt heeft warme herinneringen aan Joep. Lees maar hoe ze samen hun wandelingen voor het B.M.P. maakten.

Er is nog een vakantieverhaal binnen gekomen, een heel bijzonder in dit geval. Jos en Edith hebben in de vakantie Engelse vrienden overgehad die bij terugkeer hun belevenissen vertelden aan het plaatselijke Sheffieldse weekblad. In een vertaling van dat stuk kunnen we lezen hoe Engelsen tegen 'Going Dutch' aankijken. En de rest van de verhalen bestaat uit 'terugkijken' en 'met het oog op de nabije toekomst.'

Zo vinden we bij de mededelingen van het bestuur natuurlijk informatie over de voortgang van de Groenhoeve. Heeft iedereen de inventarislijst al eens kritisch bekeken? En de spullen al klaar gezet of afgeleverd? Dit met het oog op de toekomst... Een terugblik heeft een kritische brief aan Staatsbosbeheer opgeleverd over het begrazingsproject. Verder wordt in een artikel door Jan-Willem Hermans teruggekeken op het jaar 1990 voor de oeverzwaluwen op het Hemelrijk. Waarom het allemaal niet zo goed ging...

Betere berichten komen er van de stootvogelwerkgroep. En wat te denken van 7 jaar fenologie! Jan Verhoeven heeft het keurig voor ons op een rijtje gezet van 1984 t/m 1990. Voor de statistici en puzzelaars onder ons iets om uren verlekkerd mee bezig te zijn. Dat geldt natuurlijk ook voor het verslag van de inventarisaties en de bijzondere waarnemingen.

Van een heel ander soort is het sprookje van Peter Wienbelt over hoe het winterkoninkje aan z'n naam komt. Denk niet: dit ken ik al. Dit is anders! In onze vaste rubriek is Pedro op stap geweest naar de Groote Peel - een gebied wat je eigenlijk alleen in de herfst op een nevelige ochtend zou moeten bezoeken om de sfeer en de Witte Wieven.....

De 'vogel onder de loep' van John past daar bij: de patrijs. Zoek hem maar eens in de Peel tussen de smelen. Gina Hermans gaat voortaan 'in gesprek met'. Haar eerste slachtoffer is Johan van Roosmalen. Was het gezellig Johan?

En dan onze doorgeefpen. Martien van de Elzen heeft hem heel sportief opgenomen en ermee wat Vogelwacht-geschiedenis bewaand. Doorgegeven heeft hij hem aan Chris van Lieshout!

Wat zal deze nestor van de Vogelwacht met die uitdaging doen? Twee leuke, belangrijke artikelen volgen er nog met het oog op de nabije toekomst. In verband met de opening van de Groenhoeve vertelt John Hermans ons over de vogeltrekdag die op 4 november georganiseerd wordt. De bedoeling... nou ja, lees zelf maar. Dat er aan enthousiaste mensen geen gebrek zal zijn is voor jullie natuurlijk net zo vanzelfsprekend als voor ons. En dan... Een opwarmer voor al onze Waddengangers! Peter Noy is alvast voorgereisd naar Ameland. Wie zijn verslag gelezen heeft is voorbereid op alles wat je moet weten om op zo'n eiland met succes te overleven. Maar ja... misschien is Peters bril een andere als die van jullie, of is het voorjaar héél verschillend van het najaar. Wij wachten dan ook met spanning op de boeiende reisverslagen die ons natuurlijk weer in de schoot geworpen zullen worden. (Of moeten de schrijvers weer worden aangewezen?) Rest nog om twee dingen van persoonlijke aard aan jullie te vertellen. De eerste is minder leuk - voor ons - In verband met drukke werkzaamheden en een aanstaande verhuizing heeft Edith haar plaats in het bestuur opgegeven. Ook de tekeningen voor ons blad zullen we van een andere pen moeten hebben. En met onze Wim op het liefdespad... tja ... Is er nog iemand meer in onze club die vaardig is met pen en tekenstift? Meld je dan bij de redactie, je zult met open armen worden ontvangen! In ieder geval willen wij Edith heel hartelijk bedanken voor de mooie 'prentjes' waarmee we ons blad hebben kunnen versieren. Het tweede bericht is vrolijker: Sjan en Peter Noy hebben hun gezin uitgebreid met een wolk van een zoon: Mark. Proficiat! We hopen dat er tussen de luiers en de voedingen nog tijd over blijft voor de vogels en ons Bruujsel!

De redactie.

Heel blij laten we jullie weten dat
Marieke een broertje heeft gekregen

Zijn naam is

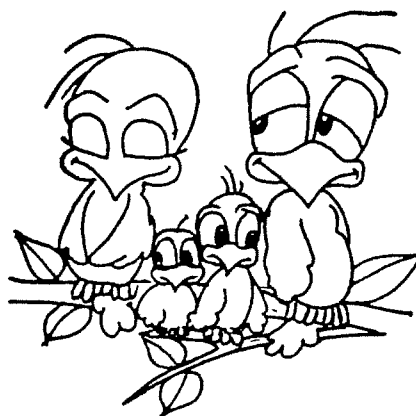
Mark

Marcus Franciscus Theodorus

Hij is geboren op 24 september 1990

Sjan en Peter Noy-de Bruin
Marieke

Eikenwal 186
5403 KD Uden
Tel. 04132-51691

Wij rusten van 12.00 tot 15.00 uur

Mededelingen Bestuur

Nieuw lid

Helaas is de sterke groei van het aantal leden stil komen te liggen. Wij vragen dan ook iedereen om in eigen kring bekendheid te geven aan onze vereniging. Er lopen in Uden en omgeving best nog wel meer vogelaars (dit is mannelijk en vrouwelijk bedoeld) rond. Hoe meer leden, hoe meer activiteit!!

Het volgende nieuw lid is te verwelkomen:

Rianne van Lieshout, Karperdijk te Uden.

Begrazingsgebied de Maashorst

We hebben Staatsbosbeheer (S.B.B.) een brief gestuurd met een aantal vragen omtrent het beheer van het begrazingsgebied. De vragen betreffen in het kort:

- hoe is het maaibeheer geregeld i.v.m. het broeden van de patrijs en de kwartel.
- hoe is het met de jacht geregeld.
- waarom is er een drinkput geslagen in de buurt van de drie vennen. Het zou wenselijk zijn om hier i.p.v. een put, een nat gebied te maken.

S.B.B. heeft met interesse onze brief ontvangen en wil graag een gesprek aangaan. Wij houden jullie op de hoogte.

De Groenhoeve

Het einde van de bouw van de Groenhoeve is in zicht. Op vrijdag 26 oktober zal het gebouw officieel geopend worden. 's Avonds is er een feest voor de actieve werkers. Zaterdag 27 en zondag 28 oktober worden er open dagen (open huis) georganiseerd. Hiervoor is een feestcommissie gevormd, waarin voor de Vogelwacht Lilian Beniers en Theo Thijssen zitting hebben. Middels een convocatie t.z.t. zal hierover bericht worden.

Voor het zover is moet er nog het een en ander geregeld worden. Met name de inrichting is op dit moment zeer actueel. We hebben een "veel te" klein budget om alles te kopen. Hoe meer we kunnen krijgen, hoe beter. Het hoeft uiteraard niet allemaal spiksplinternieuw te zijn, maar wel ogen!! De inrichtingscommissie heeft een inventarislijst opgesteld (deze heb je ontvangen bij de maandagenda van oktober 1990). Kun je hiervan iets aankomen, neem dan even contact op met Maria van Dommelen, tel. 64430. Het is de bedoeling dat tafels en stoelen in de educatieruimte en de gordijnen gekocht worden. Hierna is het budget op. Wie kan helpen!!!

Braakballen

Regelmatig worden wij door scholen e.d. benaderd of wij braakballen hebben die zij kunnen uitpluizen. Wij vragen jullie of deze verzameld kunnen worden en regelmatig in te leveren bij Jan-Willem Hermans. Voor veel kinderen is dit vaak een zeer boeiende manier om (letterlijk) met de natuur in aanraking te komen.

Jan-Willem Hermans

In Memoriam . . . Joep Esser

Joep, de man met zoveel toekomstplannen: die zozeer uitkeek naar de VUT om deze plannen even snel te gaan realiseren. De man die lyrisch kon vertellen over zijn reis naar Kenia: die ongeduldig uitzag naar zijn reis naar Indonesië in half september. Een cursus Indonesisch daarvoor doorlopen heeft op de Volksuniversiteit en boeken heeft aangeschaft om volledig voorbereid de wondere natuur en met name de vogelwereld te kunnen aanschouwen, en met volle teugen te genieten.

Joep, de man die zoveel gedaan heeft in de korte periode van zijn lidmaatschap voor het vogelgebeuren in Uden. Zijn waardevolle inspanningen in inventarisaties en broed-monitoring-projecten hebben voor onze vereniging een schat aan gegevens opgeleverd. Bij de Waddenexcursies werkte zijn enthousiasme als een duidelijke stimulans voor de andere deelnemers. Zijn minder in het oog lopende maar voor het behoud van het vogelleven toch zeer belangrijke activiteiten in de Stuurgroep Faunabeheer hebben in de korte periode waarin hij zitting heeft gehad een duidelijke stempel gelegd op het recent gevoerde beleid.

Zijn geweldig verkwikkende artikelen in ons clubblad, wat een schrijver was die man!! Dank, en nogmaals dank Joep voor het voorbeeldige werk wat je achtergelaten hebt. Het moge sprekend voor je zijn dat je tijdens het fatale moment een artikel over je Kenia-reis in je tas had om te laten uittypen voor het clubblad.

In paradisum deducant te Anglien,
Dat de engelen je geleiden naar het paradijs Joep.

... Vrijdagmorgen 17 augustus 08.15 uur. Op de gebruikelijke manier stap je het kantoor binnen en stopt de klokkaart in de prikklok, waarna je automatisch richting schrijfbureau gaat.

Op weg daarheen zie je een collega half verdwaasd voor zich uit staan staren achter zijn bureau. 'Heb je het al gehoord van Joep Esser? Joep schijnt verongelukt te zijn.'

'Dat kan niet. Joep?? De voorzichtigheid zelve! Wanneer? Vanmorgen? Met zijn fiets?' Vastgenageld en vol ongeloof begin je verdwaasd om je heen te kijken. Wachtend op iemand die zegt dat het niet zo is. Maar die iemand is er niet. Meerdere mensen komen binnen en geraken evenzo verslagen. Een angstvallige stilte valt er, niemand zegt iets, iedereen staat wat rond te waren. Het is toch niet waar hè? Iemand gaat het kantoor uit richting mortuarium voor identificatie: de vlag gaat halfstok. Dus toch waar! Hoe kan dat nou? Onbegrijpelijk!

Binnen enkele ogenblikken werd deze vrijdag tot een zwarte dag. Als in een shocktoestand ga je dan met een gevoel van machteloosheid achter je bureau zitten. Wie kan er dan nog werken... Ik niet. Langzaamaan begint de bezinning terug te komen en schiet het door je hoofd dat je andere mensen moet gaan informeren en iets organiseren. Vreselijke berichten gaan doorgeven. En toch is dit alles niets in vergelijking met hetgeen gebeurd is en wat zijn vrouw en kinderen moeten doormaken. Joep ie er niet meer, hoe kan dat nou, zo'n prachtkerel?

En omdat dat zeker jouw wens zou zijn, publiceren we dit artikel als een eerbewijs aan jou. Dat je de eeuwige rust en vrede nu moge genieten op een manier, zoals je dat met je eigen woorden in je laatste zelf gepubliceerde artikel in ons 'Bruujssel' beschreven hebt: 'Een stilte, die mij absoluut en oneindig had geleken.'

Joep, we zullen je erg missen en je niet vergeten. Een ereplaats is voor je weggelegd in ons vogelhart.

Je vogelvriend, Pieter van der Voort.

Kenia, een vogelparadijs op aarde

VOORWOORD

Het navolgende artikel is het laatste geschrift wat uit de pen van Joep gevloeid is. Hij had dit artikel bij zich op het fatale moment van zijn ongeluk om het te laten typen voor 'het Bruujsel'. Het begrip paradijs krijgt nu wel een veel diepere betekenis na zijn heengaan.

Aangezien Joep's proza vele malen interessanter is dan mijn schamel gekrabbel laat ik U nu van zijn 'probeersel' genieten zoals Joep dit gewild zou hebben. Wat zullen we dit missen in de toekomst !

Pieter van der Voort.

Lang heb ik getwijfeld of ik er over zou kunnen schrijven. Het is zo anders, zó mooi; dat iedere poging het onder woorden te brengen een slap aftreksel is van hetgeen het oog mag zien. Wel nu, dan toch maar een probeersel.

Kenia is een groot land, zo'n 16x Nederland en is gelegen aan de oostkust van Afrika. De grootste steden zijn Nairobi, de hoofdstad, en Mombassa aan de kust. Voor het grootste gedeelte is het een op een open hoogvlakte gelegen enorme savanne of steppe, doorsneden door een aantal bergketens met aan de zuidgrens met Tanzania de wereldberoemde Kilimanjaro. Dit is de hoogste berg van Afrika, waarvan de top ± 5.000 m in de eeuwige sneeuw ligt. Aan de westgrens ligt het enorme Victoria meer, zo groot als Nederland....

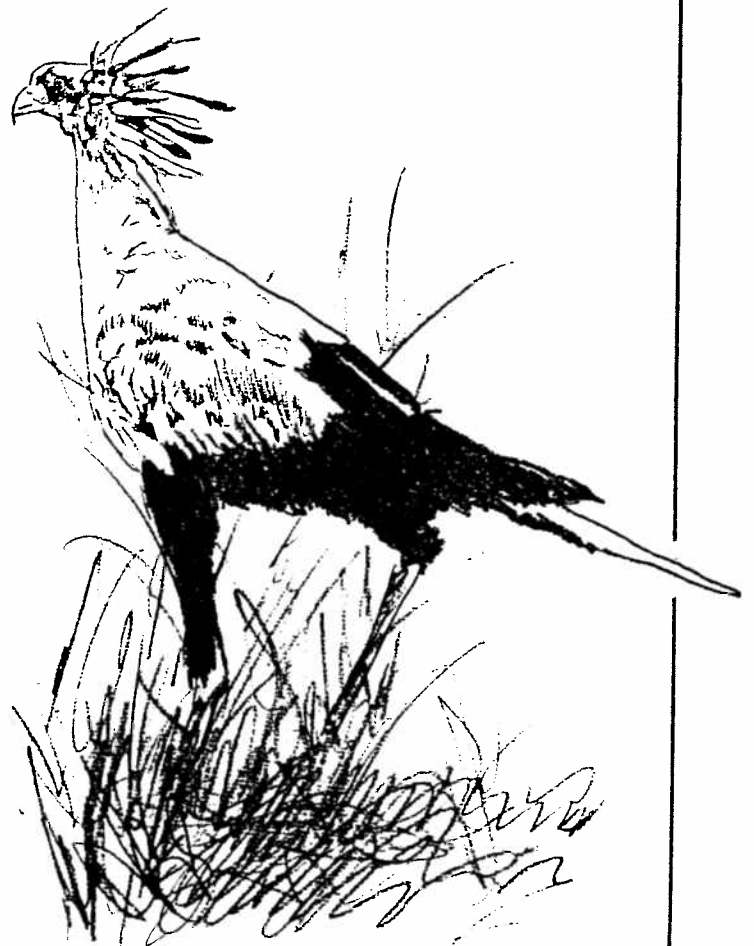
November 1989 hadden Floor en ik een safari geboekt 'om dat ook eens mee te maken'. Na ruim 8 uur vliegen kwamen we in de Keniase havenstad Mombassa aan, rechtstreeks vanuit het vliegtuig de landrover in op safari, dat was even een overgang!

Maar even iets anders: het is niet mijn bedoeling om hier een reisbeschrijving te geven. Dat zou in dit blad niet passen en het zou me niet eens lukken. Als natuurliefhebber maak je in een korte tijd zoveel mee dat alleen de diepste indrukken achterblijven. Ook zal ik niet de safari beschrijven, maar slechts een paar 'vogelavonturen' die me bij zijn gebleven.

De eerste ontmoeting herinner ik me nog levendig: na zo'n 400 km hobbelen over eindeloze onverharde wegen van rode aarde, hielden we onze eerste rust bij de ingang van het Tsavo-natuurpark. We waren moe, alles zat onder de rode stof en de zon stak nog fel, zodat we onder een enorme schaduwrijke boom gingen zitten. Ik veegde de stofkorsten van mijn lippen en laafde m'n enorme dorst met een lauw flesje cola. Plotseling trok iets bijzonders m'n aandacht. Er wapperde een zwarte strook van wel zo'n 40 cm op manshoogte voor me uit. Toen ik het in mijn kijker had kon ik m'n ogen niet geloven. Het was een zwart-wit vogeltje met een rode snavel en had een enorme, zwarte wapperende staart, onmogelijk dat he beestje ermee kon vliegen! Het heet de pijlstaart Whydah, en voedt zich met talrijke insecten.

De tweede ontmoeting

De avond begon te vallen en we verlangden naar een douche, koelte en wat rust. We hadden zojuist onze eerste giraffes gezien. Turend tegen de bloedrode avondzon vond m'n tweede ontmoeting plaats. Een enorme vogel beende statig naast ons, op zo'n 50 meter afstand: de sekretarisvogel! Zijn latijnse naam vertelt al wat zijn hoofdvoedsel is: sagittarius serpentarius. Deze slangenjager die ruim een meter hoog reikt, is overwegend metaalgrijs van kleur. Achter zijn fiere roofvogelkop prijkt een kam met wijd uitstaande veren, een bizar en vervaarlijk uiterlijk. Deze loopvogel staat hoog op zijn poten. Het is een uitgesproken steppevogel die met gemak de grootste gifslangen uitschakelt. Later tijdens de safari zagen we er nog tweemaal een, statig over de eindeloze steppen benen.

De derde ontmoeting

Het was onze tweede dag. We waren op weg naar Nairobi, de hoofdstad, om van daaruit ons einddoel, het Nakuru meer, te bereiken. We hadden ondanks het stof en de hitte, maar toch ook wel de angst (Afrikanen rijden veel te hard op de doorgaans

slechte wegen, zo om de 30/40 km kwamen we omgekantelde vrachtwagens tegen, soms nog met gewonden of lijken erin...) enorm genoten van het landschap en de dieren. Aapjes dartelden vaak langs de openbare weg en vooral roofvogels lieten zich zien.

Het zal zo rond drie uur geweest zijn, dat we in de buitenwijken van Nairobi stopten om bij te tanken en wat verfrissingen te gebruiken. We kregen allemaal een lunchpakket dat we oppeuzelden op de trottoirrand van het benzinestation.

Toen ik om me heen keek, viel mijn oog op een grote vogel die op de dakrand zat en aandachtig onze picknick

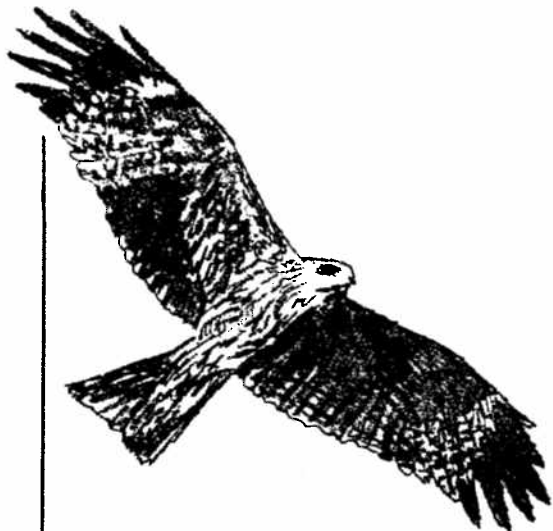
bestudeerde. Toen hij opvloog zag ik zijn kleur en gevorkte staart; een zwarte wouw. Voordat ik mijn kamera en kijker in gereedheid kon brengen, kwam de wouw dichterbij....

De milvus migrans nestelde zich op de onderste tak van een boom; zijn gele snavel en angstaanjagende klauwen waren nu zeer goed zichtbaar. De grote vogel zat wiegelend en wippend alsof hij nog dichterbij wilde komen en toen gebeurde het...

Eén van onze reisgenoten wilde een lunchpakket aanreiken aan haar buurman, toen de wouw met een pijlsnelle duik iets uit de inhoud van het pakket weggriste. Met machtige vleugelslagen vloog het dier weg om na hoogte te hebben gezocht een volgende duikvlucht te lanceren. Alles ging zo snel en was zo imponerend dat er pas een vrouw begon te gillen toen de zwarte wouw al weer uit zicht was. Op een van mijn weinig gelukte dia's, is de wouw in duikvlucht te zien...

De vierde ontmoeting

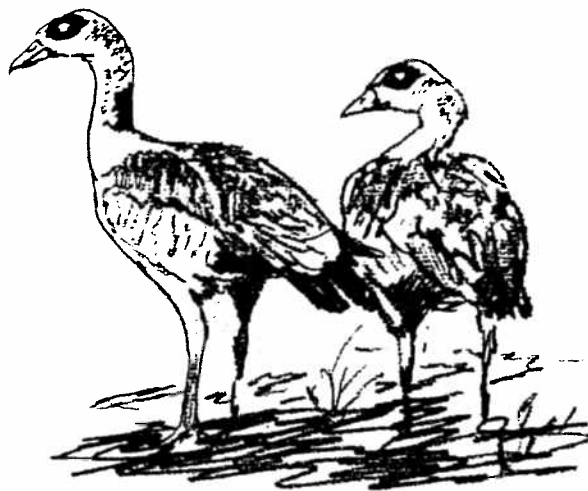
De vierde en laatste ontmoeting was Lake Nakuru. Dit meer - zo groot als het Veluwe-meer - herbergt de grootste kolonie flamingo's ter wereld. Soms wel meer dan een miljoen, heus een miljoen... vanuit de verte nog in de voetheuvels van de bergen zie je een enorme lila band en er is een eindeloos gedreun van de flamingo mirage. Hier laat je verbeelding alles los. Je wilt wel naar beneden rennen, maar dat kun je niet: giftige slangen, leeuwen en mogelijk een neushoorn weerhouden je ervan.. steeds luider wordt het dreunen. Het zijn niet alleen flamingo's, maar ook mariboos, pelikanen, witte reigers, steltkluten, aalscholvers, ibissen, roofvogels als vale gier, bateleurs, visarenden... je weet het gewoon niet meer .. hoe kan dit alles bij elkaar worden gebracht?... Op de brede vlakke oevers van het meer aangekomen, kunnen we de wolken sierlijke vogels redelijk dicht benaderen. We onderscheiden nu de twee types flamingo's.

Ook zien we de Afrikaanse ooievaar, de Afrikaanse lepelaar (rode bek in plaats van geel). Iedere blik met de kijker is wéér een verrassing. Een troep nijlganzen met schitterende zwarte oogvlekken komen gemoedelijk naar ons toegewaggeld. De ochtendhitte begint al boven het meer te trillen als plotseling een enorme vlucht flamingo's opvliegt. Hun lila kleur steekt onwaarschijnlijk af tegen de blauwe bergwand op de achtergrond. Het geluid zwelt aan totdat het een volume bereikt dat niet valt te beschrijven... Als vanuit een onzichtbare verkeerstoren geregeld, strijkt een grote groep zwarte 'open bek' ooievaars op de vrijgekomen plek neer; het geklepper is niet van de lucht. Onze gids, Hasan Guledi, een Ethiopiër, drukt op de claxon van onze landrover. Zichtbaar geïrriteerd vliegt een bateleur, een soort Ben Johnson onder de roofvogels, verstoord van de dode tak van een boom op. Deze krachtpatser met het korte gedrongen lijf, een enorme hoekige kop, roodzwarte snavel en zwart/bruin-grijze kleur is onmiddellijk herkenbaar aan zijn zeer korte staart waardoor zijn massieve uiterlijk nog imposanter overkomt. Ik draai me nog één keer om en aanschouw dit ongelooflijke schouwspel van de Afrikaanse natuur; één enorme drinkplaats voor wel 400 vogelsoorten, wat een uitzicht! In mijzelf mompel ik: hier kom ik terug, en mezelf kennende zal dit gebeuren. Hopelijk met een van jullie want beschrijven kun je dit niet.

Dit was maar een poging om 4 ontmoetingen te beschrijven, maar dan doe ik te kort aan de ongelooflijk fraaie bijeneters, wel vier soorten! De diamantachtig schitterende zonnevogels (een soort kolibri-achtige honingeters), de reuze ijsvogel, de enorme struisvogels, de renvogels, de kolitrap (nog indrukwekkender dan de sekretarisvogel). De wel 16 soorten weervogels, de Afrikaanse koekoek, de prachtig gekleurde, langstaartige vliegenvangers met kraalogen, de winterkoningachtige blauw-rode cordon blue's, de blauw-rode scharrelaars, de robijnlijsters, de 8 soorten zwaluwen, de enorme neushoornvogels, de reuze reigers die met één 'klok-klok' een grote rat verzwelgen... nogmaals het is niet te omvatten... Wat de flora en fauna in Kenia te bieden heeft grenst aan het ongelooflijke... Daarom stop ik maar, in de wetenschap dat je het pas echt kunt bevatten als je het hebt mogen zien. het vogelparadijs....

Joep Esser.

BMP met Jan en Joep.

Het is eigenlijk nog nacht als om kwart voor vier de wekker me wakker schudt uit m'n slaap. Ondanks het vroege uur stap ik direkt uit bed en pak m'n kleren bij elkaar die ik de vorige avond al had klaargelegd en geef Agnes een zoen op d'r bol, waarvan ze overigens niets merkt. In de badkamer zie ik m'n eigen slaperige kop in de spiegel. Ik lijk wel niet goed snik, wat een tijd. Toch naar beneden waar de koffie al pruttelt. Om zo laat mogelijk (...) te kunnen opstaan heb ik een tijd klok voor het koffiezetapparaat gezet. Snel een bakkie en m'n brood naar binnen gewerkt en op pad. Eerst Jan ophalen en dan naar Joep.

Als we langs 'Barouge' rijden lopen de ware nachtragers nog in en uit. Het contrast tussen ons, vroege vogels en hen, nachtvlinders is groot. Vóór Nistelrode slaan we rechtsaf richting ons BMP-gebiedje. Onderweg stoppen we bij een nat bosje waar in vorige jaren de grootste zanger der zangers regelmatig gehoord werd. Geen geluk, de nachtegaal slaat het gebiedje dit jaar kennelijk over.

Nog steeds licht versuft parkeer ik de auto in de buurt van ons gebiedje. Op het moment dat we uitstappen verdwijnt de slaperigheid en het 'ben-ik-wel-goed-bij-m'n-hoofd-gevoel' op slag. Hoewel het nog behoorlijk donker is laat vriend kievit volop weten hoe hij aan zijn naam komt. Het uitbundige gejubel van de veldleeuwerikken is een welkomslied van grote allure.

Als we richting ons gebiedje lopen is het alsof de deur van de grote zaal van het Concertgebouw langzaam op een kier wordt gezet. Hoe dichterbij je komt hoe meer geluiden je opvangt. De prelude van de Roodborst (altijd in dezelfde doolie boom), het Pavarotti-lied van de Merel en de 5e van Beethoven van de Maashorst-voegel bij uitstek, de Geelgors.

Tijdens de wandeling is het volop genieten. Eerst is het nog koud maar als de zon z'n eerste stralen over de toppen van de grove dennen laat schijnen wordt het snel aangenaam. Het jonge licht op de nog nevelige velden zorgt voor een fantastisch plaatje. Je voelt je dicht bij de natuur. Het zijn mooie momenten. Om samen te delen.

Na zo'n drie uur, door een van de mooiste stukjes van het begrazingsgebied, gaan we weer huiswaarts. Degenen die dan nog op bed liggen hebben weer ongelijk gehad.

Nu Joep er niet meer is zal het BMP'en anders, leger, zijn. Hij zou gewoon nog naast ons moeten staan als we weer voor het eerst de klapekster op z'n vaste stekkie zien zitten. Hij zou weer voorop moeten lopen, sluipend, in ganzepas naar een vennetje op zoek naar wilde eenden of met veel geluk een wintertaling.

Hij zou gewoon weer bij ons moeten zijn voor de gezelligheid en de lol.

Het verdriet om het verlies van een vriend, die ons zeer dierbaar was zal slijten, en dat is goed. De gedachten en herinneringen aan een vriend als Joep slijten niet. Daarom zal hij ook volgend jaar, op die manier, wél bij ons zijn.

Peter Wienbelt.

Inventarisatie in de Maashorst

Zoals afgesproken ook nu weer de gegevens over de zondagse inventarisaties in het begrazings-gebied in de Maashorst. De gegevens van juni t/m september zijn toegevoegd.

Met de inventarisaties ging het in de afgelopen periode enerzijds wél en anderzijds niet zo goed.

Niet zo goed was het met de opkomst, hoewel dit de laatste wandelingen weer wat aantrok. Met name in de maanden mei en juni was de opkomst ronduit slecht te noemen. Eén wandeling in mei is hierdoor zelfs helemaal niet in de boeken opgenomen. Als mogelijke oorzaak is wel het BMP'en door veel enthousiaste inventariseerders genoemd. Binnen de werkgroep is hierover afgesproken dat we BMP bezoeken zo veel mogelijk zullen plannen op dagen dat geen inventarisatie staat gepland. Zodoende kunnen we dan aan beide programma's meedoen.

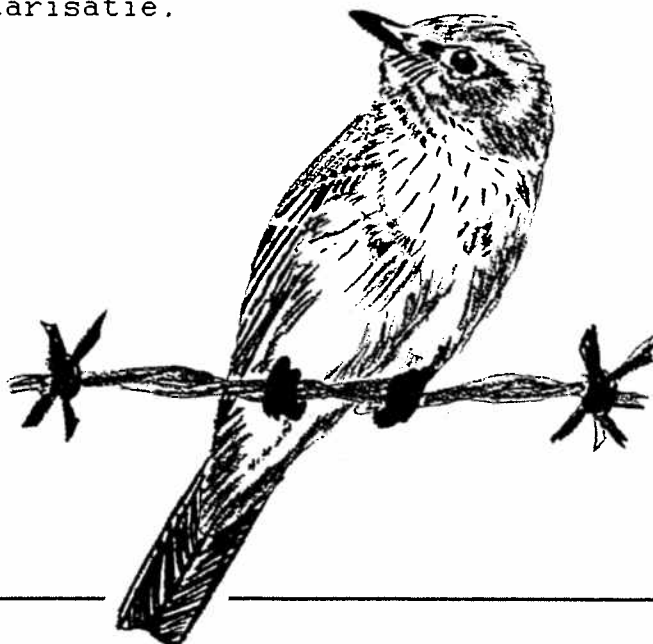
Zijn er verder binnen de vereniging nog ideeën om het inventariseren meer aantrekkelijk te maken dan staat de werkgroep hiervoor uiteraard open.

Het goede nieuws is dat er ten opzichte van de vorige publikatie een vijftal soorten in het overzicht zijn bijgekomen. De familie roodstaart, zowel de zwarte als de gekraagde hebben zich laten waarnemen. Daarnaast zijn ook de huiszwaluw en de grauwe vliegenvanger niet aan de spitse oortjes en de scherpe ogen van de Vogelwachters ontsnapt. Tenslotte is sinds kort de kwartel niet alleen bij poelier Bevers, maar ook in de Maashorst te bewonderen. Al dit fraais brengt het totaal aan waargenomen soorten in het begrazings-gebied maar liefst op twee-en-zeventig.

Je ziet dat het nog steeds de moeite meer dan waard is om eens mee te lopen. Telkens blijkt weer dat je een goede kans hebt om weer eens iets nieuws te zien. Dus voor zover je dat nog niet gedaan had, noteer snel de volgende data in je agenda: 7 oktober, 28 oktober, 18 november en 9 december.

Namens de werkgroep inventarisatie.

Peter Wienbelt.

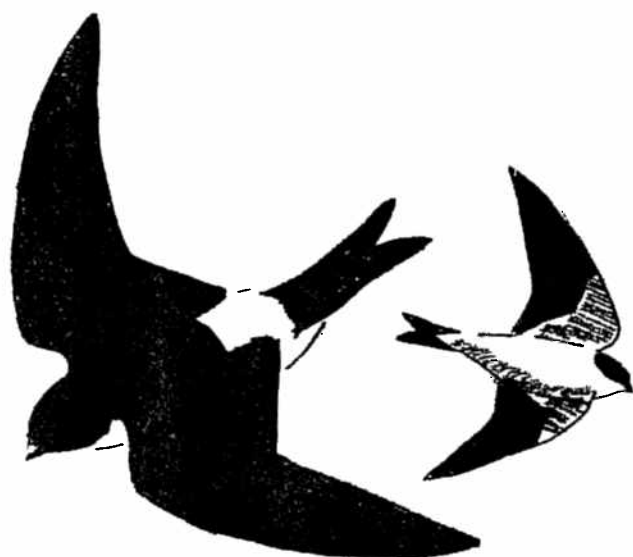
• Vogelwacht Uden e.o. Inventarisatie 1990

tot # inventarisaties 9	14 jan	11 feb	18 mrt	1 apr	22 apr	6 mei	17 jun	19 aug	16 sep	totalen per gebied							totaal voor de Maashorst
gebied —>	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	1	%	2	%	3	%	tot	%
blauwe kiekendief						1				1	11					1	4
boeren zwaluw					1		8	29	33	26	33	38	38	7	25	71	32
bonte kraai		2												2	13	2	4
boomkruiper		1					1	2	2	2	22	3	38	1	13	6	24
boomleeuwerik				4										4	13	4	4
boompieper			1	1	21	8	10		3	17	33	13	38	14	38	44	36
buizerd	1	6	14	5	2	1	1	2	7	15	67	15	63	9	75	39	68
ekster			1		1		1	1				4	50			4	17
fazant	2	6		5	2	1	3	2		6	33	14	63	1	13	21	36
fitis			1	24	51	10	15			25	33	35	38	41	38	101	36
fluitier						1				1	11					1	4
geelgors	6	12	31	16	36	10	7	2		38	67	44	75	38	63	120	68
gekraagde roodstaart					1	1	2		4	2	22	6	25			8	16
gele kwikstaart								1	1			2	25			2	8
goudhaantje	35	40	10	8	6	1	1	39	10	71	78	41	100	38	75	150	84
grasmus					2	1	6		1	3	33	7	25			10	19
graspieper		1	1	3	2			1	1	1	11	5	63	3	25	9	33
grauwe vliegenvanger							1		1			2	25			2	8
groene specht						1			1	2	22					2	7
groenling	3		3							4	22	1	13	1	13	6	16
grote bonte specht		5	10	4	3	1	3	16	15	17	78	20	88	20	63	57	76
grote lijster	1	1	2	2	2	1	2	24		11	56	16	63	8	25	35	48
havik		2	3	5	1	1	1			5	33	3	38	5	38	13	36
heggemus	3		9	5	5	1	2	5	3	11	67	21	75	1	13	33	51
holeduif	3	2		3	1		1	3	2			11	75	4	25	15	33
houtduif	20	77	18	26	15	3	12	15	10	52	89	125	100	19	75	196	88
huiszwaluw									6	1	11	5	13			6	8
kauw				1	4	1		6		10	44	2	13			12	19
keep	5	10								15	22					15	7
kievit		14	60	16	14	3	2		10	33	56	27	75	59	25	119	52
klapekster		1												1	13	1	4
kneu		25	3	11	18		2	12	27	7	22	33	63	58	63	98	49
koekoek							1					1	13			1	4
kokmeeuw (ov)	12								35	35	11	12	13			47	8
kolgans	1											1	13			1	4
koolmees	6	30	15	19	14	7	4	55	17	81	89	31	100	55	63	167	84
koperwiek			3									3	13			3	4
kramsvogel	26	120	7	3	4			5		125	33	35	38	5	25	165	32
kuijfneus		5	5	7	3			18	5	5	33	10	63	28	75	43	57
kwartel							1					1	13			1	4
matkopmees	2	4	8	6			2	21	5	7	44	10	63	31	63	48	56
merel	5	12	16	17	14	5	6	38	14	61	89	48	88	18	63	127	80
pimpelmees	4	13	8	10	6		1	35	9	27	67	23	88	36	63	86	72
rietgors	1		2	14	5					1	11	3	25	18	25	22	20
ringmus	5		8	1				30	1	7	33	37	25	1	13	45	24
roodborst	1	4	29	37	16	3	8	10	9	43	78	37	100	37	63	117	80

• Vogelwacht Uden e.o. Inventarisatie 1990

tot # inventarisaties 9	14 jan	11 feb	18 mrt	1 apr	22 apr	6 mei	17 jun	19 aug	16 sep	totalen per gebied	totaal voor de Maashorst						
gebied —>	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	1	%	2	%	3	%	tot	%
scholekster					1									1	13	1	4
sijsje		2	3							5	22					5	7
sperwer		1		1								1	13	1	13	2	8
spreeuw		39	22	2	8	8	19	174	21	226	78	56	75	11	25	293	59
staartmees		19	10	8	5	2	2	21	3	32	78	20	63	18	38	70	59
tjiftjaf			31	25	14	5	12	5	4	36	67	40	75	20	38	96	60
torenvalk		2	1	2	1		1	5	3	4	33	8	63	3	25	15	40
tortelduif							2		1			3	25			3	8
tuinfluiter							5					5	13			5	4
veldleeuwerik	3	1	11	11	10	2	9	18	2	10	44	42	88	15	63	67	65
vink	70	172	47	55	34	11	13	58	21	309	89	98	100	74	75	481	88
vlaamse gaai	1	6	9	5	7	3	3	21	8	18	67	19	88	26	75	63	76
watersnip								1						1	13	1	4
wielewaal							2					2	13			2	4
wilde eend				6	4					1	11	4	25	5	25	10	20
winterkoning	2	3	12	16	11	4	3	8	11	38	89	20	75	12	63	70	75
witgatje				1										1	13	1	4
witte kwikstaart			15	3			2	1	5	3	11	19	50	4	38	26	33
wulp			6	7	5	1	2		5	6	44	9	63	11	50	26	52
zanglijster			7	5	1		1	3		3	33	9	50	5	25	17	36
zilvermeeuw (ov)		9	2		2			8		7	22	8	25	6	25	21	24
zwarte kraai	11	18	37	48	21	3	12	29	8	41	89	118	100	28	50	187	80
zwarte mees		5	3	9	4	1		6	3	12	67	2	25	17	75	31	56
zwarte roodstaart									1	1	11					1	4
zwarte specht				2	1	1	2	1		3	22	3	25	1	13	7	20
zwartkop					9	2	11		2	7	33	13	25	4	13	24	24
aantal waarnemingen	17	21	30	31	31	33	22	30	26							72	

Bijzondere waarnemingen

Het bijgaande imposante overzicht van bijzondere waarnemingen is grotendeels tot stand gekomen dank zij de bijdragen van John Hermans. Nou kan ik me niet voorstellen dat John de enige, of één van de weinigen is die regelmatig iets aparts te melden heeft.

Ik weet dat het niet altijd even gemakkelijk is om er aan te denken even iets door te geven. Zelfs het vrouwtje blauwe kiekendief dat ik zelf op de eerste pinksterdag, 3 juni met vrouw en kinderen in de Maashorst zag, ontbreekt op het overzicht.... kun je nagaan.

Toch blijven we stug volhouden. Hopelijk dat het regelmatig terugkeren van het overzicht in het Bruuijsel stimulerend werkt. Wie weet, moeten we aan de redactie van ons prachtblad om uitbreiding van de beschikbare ruimte vragen!!

<u>DATUM</u>	<u>SOORT</u>	<u>AANT</u>	<u>LOKATIE</u>	<u>WEERSGESTELDHEID</u>	<u>KOMMENTAAR</u>
Mar 11, 1990	goudplevier	10	Brobblebies	zonnig	
Mar 11, 1990	goudplevier	1	Kooldert	zonnig	
Mar 17, 1990	oeverzwaluw	1	Hemelrijk	zonnig	1e exemplaar
Mar 17, 1990	tapuit	1	Hemelrijk	zonnig	
Mar 18, 1990	slobeend	2	Hemelrijk	22 graden	1 man 1 vrouw
Mar 18, 1990	wintertaling	2	Hemelrijk	22 graden	1 man 1 vrouw
Mar 31, 1990	boerenzwaluw	2	Hemelrijk	17 graden	
Apr 01, 1990	aalscholver	5	Bez. centr. Slabroek	12 graden	overvliegend
Apr 14, 1990	groenpootruiter	1	Hemelrijk	12 graden	
Apr 14, 1990	tureluur	1	Hemelrijk	12 graden	
May 01, 1990	groenpootruiter	6	Hemelrijk	22 graden	
May 05, 1990	tapuit	10	Maashorst geb. 1	25 graden	zaten bij paapjes
May 06, 1990	rode wouw	1	Volkell/Odiliapeel	25 graden	vliegend
May 08, 1990	paapje	8	Maashorst geb. 1	25 graden	zaten bij tapuiten
May 08, 1990	oievaar	2	Uden/Groenhoeve	24 graden	vliegend
May 09, 1990	groenpootruiter	1	Hemelrijk	12 graden	
May 09, 1990	zwarte stern	10	Hemelrijk	20 graden/regen	
May 13, 1990	zwarte stern	7	Hemelrijk	18 gr./bewolkt	
May 13, 1990	bosruiter	1	Hemelrijk	18 gr./bewolkt	
May 17, 1990	bosuil	1	Maashorst->Zeeland		23:15 uur
Jun 10, 1990	nachtzwaluw	1	Maashorst geb 3/BMP	bewolkt	incl. vleugelklappen
Jul 09, 1990	roodborsttapuit	1	Maashorst geb. 3		
Jul 09, 1990	kwartel	1	Maashorst geb. 3		
Jul 09, 1990	kleine plevier	2	Brobbelbies		
Jul 15, 1990	ijsvogel	1	Maash. Schaijk/Zland	zonnig	in visrijke ven
Aug 18, 1990	bonte strandloper	1	Hemelrijk	regen/bewolkt	
Aug 18, 1990	steenloper	2	Hemelrijk	regen/bewolkt	
Aug 18, 1990	gele kwikstaart	1	Hemelrijk	regen/bewolkt	
Aug 19, 1990	wespendief	1	Menzel, Nistelrode	zonnig	haalt 2 wespnest uit
Sep 05, 1990	bonte strandloper	3	Hemelrijk		
Sep 05, 1990	drieteenstrandloper	1	Hemelrijk		
Sep 05, 1990	witgatje	2	Hemelrijk		
Sep 05, 1990	oeverloper	6	Hemelrijk		
Sep 05, 1990	zwarte stern	4	Hemelrijk		
Sep 06, 1990	roodhalsfuut	1	Hemelrijk		in zomerkleed
Sep 08, 1990	aalscholver	1	Hemelrijk		
Sep 09, 1990	watersnip	2	Maashorst		
Sep 09, 1990	kleine mantelmeeuw	1	Maashorst		

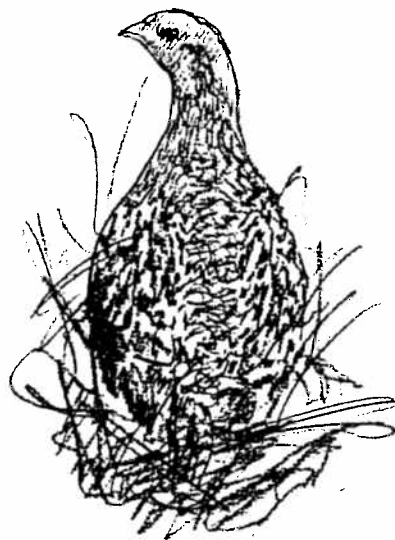

Vogel onder de loep ... de patrijs

De patrijs is een hoenderachtige met een korte roodbruine staart en afgeronde vleugels die iedereen wel kent door het plotselinge vlak voor je wegvliegende gedrag wat de patrijs kenmerkt. De patrijs heeft in het begin een snelle snorrende vlucht, roept vaak luid tijdens het opvliegen, gevolgd door een glijvlucht. Dit alles gebeurt dikwijls ongeveer een meter boven de grond. Na de glijvlucht laat de vogel zich vrij snel weer op de grond vallen en als de kust niet veilig is drukt de patrijs zich laag tegen de grond. Een patrijs houdt van open velden met veel dekking in de vorm van ruigten, heggen en houtwallen. Door de intensivering van de landbouw is de patrijs in groot aantal achteruitgegaan, maar bij ons in de buurt kom je de patrijs nog op diverse plaatsen tegen. Ook nu het begrazingsgebied is ingesteld zal naar mijn mening de patrijs hier toenemen omdat hij hier een prima biotoop zal vinden wat aan al zijn eisen voldoet. Het voedsel van de patrijs bestaat overwegend uit onkruidzaden, valgraan en bladeren van grassen, kool, bieten e.d. De patrijskuikens daarentegen eten de eerste weken van hun leven bijna uitsluitend dierlijk voedsel in de vorm van insecten. Een patrijs legt wel zo'n 20 eieren en tijdens mooie zomers met weinig regen kunnen veel van deze 20 vogels groot worden. Maar als het veel regent halen vaak maar twee exemplaren de herfst. De patrijs is een sociale vogel. Dit uit zich vlak voor de herfst als individuen soortgenoten gaan opzoeken zodat groepen van 20 tot 30 patrijzen ontstaan. Begin september kwamen mijn broer en ik nog zo'n groep op de Brobbelbies tegen die met z'n allen op twee meter afstand ineens uiteenstoven. Dit ging zo heftig dat een patrijs met zijn kop tegen de prikkeldraad vloog. (gelukkig vloog de patrijs door)

Ook zag ik deze zomer nog tussen Odiliapeel en Wanroy een grote groep ($\pm$ 20-25 exemplaren) jonge patrijzen met vier oude vogels erbij. Kennelijk is de sociale drang zo groot dat twee families besloten hadden om met elkaar rond te trekken.

Tijdens het voorjaar wanneer de patrijzen alleen zijn, is het moeilijk ze waar te nemen. Toch verraden ze dan het beste hun aanwezigheid in een bepaald gebied doordat ze dan tegen de schemer hun roep laten horen. Leden die dit jaar een paar keer tijdens de avondwandelingen zijn meegelopen hebben dit in het inventarisatiegebied II meermalen kunnen horen. Jammer genoeg mag er ook nog steeds op de patrijs gejaagd worden van 1 september tot en met 31 december. Hierdoor wordt de stijgende tendens in de populatie-grootte niet gunstig beïnvloed. Ook vanwege het feit dat de patrijs geen enkele schade veroorzaakt (eet alleen maar valgraan wat op de grond ligt) zou dit een reden moeten zijn om deze soort niet meer te bejagen. Als laatste zou ik nog eens willen benadrukken, trek er rond deze tijd eens op uit, de kans om een groep patrijzen tegen te komen is nu het grootst.

John Hermans.

Verslag werkgroep stootvogels

Wij zijn dit jaar half februari begonnen met het inventariseren van onze stootvogels in de Maashorst. Hierbij viel ons in het begin al op dat sommige soorten die wij vorig jaar gevonden hadden, zich enkele tot tientallen meters verplaatst hadden. Maar de horsten die door hen verlaten werden, werden door andere weer bezet. Het viel ons ook op dat er dit jaar meer buizerden in de Maashorst broedden dan vorig jaar. Dit komt hoogstwaarschijnlijk doordat het bos meer open geworden is door

de storm die er afgelopen winter en voorjaar gewoed heeft. Aangezien de buizerd het wat opener bos prefereert boven het wat dichtere, zoals de havik en de sperwer, is volgens ons hieraan de toename van buizerden te wijten. Wij hadden dit jaar ook de hulp van de heer W. Hagenmeijer uit Nijmegen die voor zijn studie ook de stootvogels in de Maashorst aan het inventariseren was. Wij hebben met hem het een en ander besproken en onze gegevens met elkaar vergeleken om tot de conclusie te komen dat er nogal wat verschil zat tussen onze cijfers en zijn gegevens. Uiteindelijk kwamen wij tot de volgende cijfers wat be-

treft broedparen. 2 paar steenuilen. 2 paar bosuilen. 7 paar ransuilen. 12 paar buizerden, 5 paar haviken. 4 paar sperwers. 2 paar boomvalken en 5 paar torenvalken in de Maashorst.

Wij hebben dit jaar ook Bedaf onder de loep genomen en daar broedden 3 paar ransuilen. 2 paar sperwers. 1 paar buizerden en 2 paar boomvalken. De havik en de torenvalk werden er niet broedend aangetroffen. Zoals u ziet is het dit jaar weer een imposante lijst geworden wat betreft broedparen. Dit jaar heeft de sperwer ondanks de grote hoeveelheid buizerden toch het meeste jongen grootgebracht en uit laten vliegen nl. 22 jongen werden er geringd en zijn uitgevlogen. Hiertegen stelt de buizerd met ± 1 jong per nest ons een beetje teleur, ondanks hun groot aantal broedparen. Wij hadden ook torenvalken broeden op Dorshout, Odiliapeel, Kooldert en Volkel.

Verdere gegevens over Odiliapeel ontbreken. Wat we wel weten is dat er een havik en een sperwer verstoord zijn. Of dit door natuurlijke of menselijke verstoring is gebeurd is niet bekend.

- 5 paar havik op Maashorst
- 12 paar buizerd op Maashorst
- 1 paar buizerd op Bedaf
- 2 paar boomvalk op Maashorst
- 2 paar boomvalk op Bedaf
- 2 paar sperwer op Bedaf
- 4 paar sperwer op Maashorst
- 3 paar ransuil op Bedaf
- 1 paar torenvalk op Odiliapeel
- 1 paar torenvalk op Kooldert
- 5 paar torenvalk op Maashorst
- 1 paar torenvalk op Dorshout

De stootvogelwerkgroep.

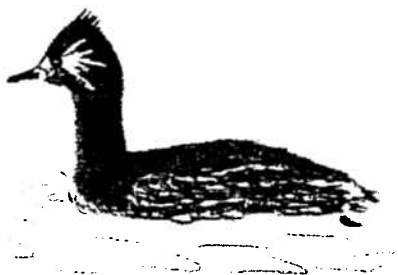
Op stap... de Groote Peel

Deze keer wil ik jullie iets vertellen over een gebied wat echt uniek te noemen is, namelijk de Groote Peel.

De Groote Peel onderscheidt zich van de andere Peel-gebieden door de aanwezigheid van enkele grote wateroppervlakten.

De ligging is 10 km ten noord-oosten van Weert. Het beste is het gebied te bereiken via Ospel, richting Meijel.

Bij het gebied is een bezoekerscentrum gevestigd. 'Mijl op Zeven' genaamd, dat enige informatie verschaft over het gebied. Deze informatie betreft voornamelijk het ontstaan van het gebied. Bij het bezoekerscentrum beginnen drie verschillende wandelroutes. Persoonlijk vind ik de blauwe route het leukste.

Direct achter het bezoekerscentrum ligt een groot ven, de Meerbaans-blaak, waar een kokmeeuwenkolonie is gevestigd. Deze vind je trouwens in het gehele gebied massaal terug.

Onder bescherming van deze kolonie broeden de mooie en opvallende geoorde futen. Deze soort is hier nog zeer regelmatig te zien. (dit jaar kon ik er drie koppels waarnemen)

Ook het waterhoen, de meerkoet, de wilde eend, de tafeleend, de slobbeend en de grappige kleine dodaars zijn hier regelmatig te zien.

Rond deze tijd zijn ook veel steltlopers te bewonderen aan de randen van de vele vennetjes. Voorbeelden daarvan zijn de groenpootruiter, de zwarte ruiter en de poelsnip.

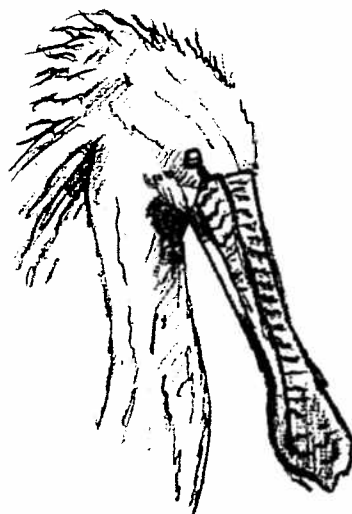
De route voert door veel open stukken waar slechts af en toe een klein bosje de vlakte onderbreekt. Dit is het gebied om de blauwborst te ontdekken. Deze mooie vogel is hier nog regelmatig te zien. Ook de roodborsttapuit en de paapjes zijn hier nog regelmatig voorkomende gasten.

Going Dutch

Afgelopen voorjaar hadden wij twee Engelse vrienden op bezoek. Ze waren voor het eerst in Nederland. Een van hen, Derek, schrijft in een plaatselijk weekblad in Sheffield. Hij deed verslag van zijn trip naar "the Netherlands". Ik heb getracht van dit artikel een vertaling te maken.

Jos Marcelissen

"Dit jaar heb ik mijn vakantie doorgebracht in Nederland. Onze gastvrouw en -heer hebben ons een aantal mooie plekjes laten zien en we kregen een aardig beeld van de natuurbescherming daar. Nederland is een klein, dichtbevolkt land. Het landschap wordt beheerst door landbouw, woningen, wat industrie en soms wat echte wilde natuur ertussen. Het maakte de indruk alsof de natuur in kleine, vergeten hoekjes leeft, ingeklemd tussen geordende, goed georganiseerde menselijke nederzettingen. Vanzelfsprekend zijn de Nederlanders erg zuinig op wat ze nog hebben. Natuurbescherming wordt er erg serieus genomen. Een absolute must als je in Nederland bent is een bezoek aan de Oostvaardersplassen. Dit gebied ligt in een van de beroemde polders (land dat uit zee is gewonnen!) en dit enorme wet-land bleef gespaard van projectontwikkeling. Er zitten vele duizenden vogels. Toen we aankwamen raakte ik in vervoering door de blauwborsten in het riet. Deze soort had ik nog nooit gezien. Vanuit de observatiehut zie je de lepelaar, het logo van de Nederlandse Vogelbescherming, en duizenden aalscholvers, de gewone met de witte kop. Met de telescoop overzie je de hele plas. Echt nodig is dat trouwens niet. Een stukje verder, vanuit een andere hut, zag ik kluten op 10 meter afstand. Deze vogels, die het symbool zijn van de Engelse Vogelbescherming, zie je elders maar zelden en ik vond het dan ook prachtig om ze eens van zo dichtbij te zien. Bruine kiekendieven, de snor, baardmannetjes en de reeën die we te zien kregen maakten het tot een leuke tocht.

Enkele soorten die ook nog waar te nemen zijn, zijn de bruine kiekendief en de kraanvogel. De kraanvogel is rond deze tijd regelmatig waar te nemen, meestal vliegend. De gebieden waar de kraanvogels foerageren zijn gelukkig voor het publiek niet toegankelijk. Verder valt in zijn algemeenheid nog te vertellen dat de route bij nat weer soms slecht begaanbaar is. Het is in ieder geval aan te raden bij een bezoek aan dit gebied de laarzen niet te vergeten. Kijk dan wel uit op de aanwezige knuppelbruggetjes, want deze zijn als ze nat zijn, spekglad.

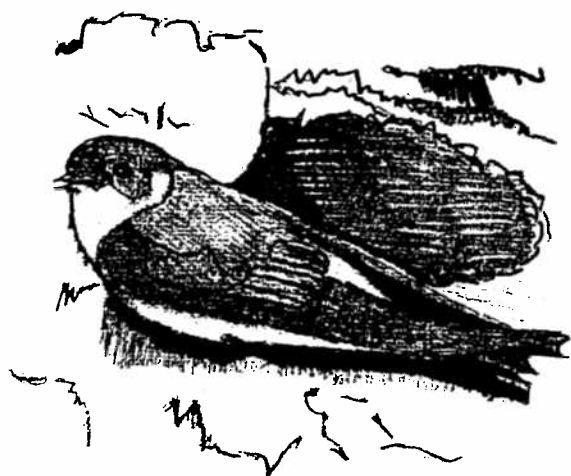
Het is echt aan te raden om dit gebied in de herfst een keer te bezoeken omdat er dan veel trekvogels zijn waar te nemen. Een andere belangrijke reden is dat het er dan niet zo erg druk is. In de zomer op mooie dagen is het namelijk soms zo druk (vooral na een uur of elf) dat je gewoon in een file loopt. (en toch zijn er dan nog veel soorten waar te nemen !!)

Ik wens iedereen die een dagje in dit gebied gaat vogelen een prettige en leerzame dag toe. Eén ding is zeker, aan de vogels zal het niet liggen.

Pedro van den Acker.

De oeverzwaluw op het Hemelrijk

Het broedseizoen voor de oeverzwaluwen op het Hemelrijk is dit jaar bedroevend verlopen. Jan Verhoeven heeft dit jaar de stand bijgehouden en deze was als volgt: eerste broedsel 38 broedparen en tweede broedsel 31 broedparen. Dit steekt duidelijk af tegen de ca. 150 paren van het jaar 1989. Of deze tendens landelijk is, is ons niet bekend. Wel weten we dat Rijkswaterstaat Utrecht een wand gebouwd heeft, naar ons model, welke dit jaar zeer succesvol was. De wand is gelegen op de plek waar het Amsterdam-Rijnkanaal de Lek kruist, niet ver van Wijk bij Duurstede. Dit jaar hebben er maar liefst 200 tot 250 broedparen gezeten.

Terugkomend op onze wand, weten we wel, dat in de buurt een tweede kolonie zich gevormd heeft in een zandhoop. De eigenaar hiervan, dhr. Wassenberg uit Volkel, is gelukkig zeer enthousiast over de bewoners. Ca. 30 broedpaartjes hebben hier gezeten. Ook dit jaar zijn de jonge oeverzwaluwen op Hemelrijk geringd. Het viel de ringer op dat er veel beestjes bij waren die onder de teken zaten. Dit kan er op wijzen dat ze minder voedsel krijgen en hierdoor minder parasieten kunnen weerstaan. Het is echter ook mogelijk dat deze teken via de overhangende planten gemakkelijk in het nest kunnen komen. Om dit laatste het volgende jaar uit te sluiten moet de begroeiing boven de wand drastisch ingetoomd worden. Door de mooie zomer en dus veel publiek is er ook veel verstoring geweest. Dit kan grotendeels voorkomen door een nog betere afzetting te creëren. Werk aan de winkel dus, jullie horen hier nog van. Het aantal van 150 broedparen moet weer gehaald worden in 1991.

Jan-Willem Hermans

Een van de laatst overgebleven grote zand-heide gebieden, de Veluwezoom bij Arnhem, is een prima plaats om duinhagedissen te zien, een soort die in Engeland uiterst zeldzaam is. De hagedissen zagen we niet. Wat we wel zagen was de havik, die de Sheffieldse vogelaars ook wel kennen, en een prachtige zwarte specht. Dit gebied is een toeristische trekpleister omdat het een van de weinige niet vlakke stukken van Nederland is. Het lijkt een beetje op onze New Forest, er is alleen meer prikkeldraad om erosie door betreding te voorkomen.

Natuurmonumenten beheert dit gebied, met nog 200 andere gebieden. Samen beslaan ze zo'n 60.00 hectare.

Het hoogtepunt van onze reis was voor mij ongetwijfeld de ontmoeting met een Nederlandse Vleermuis Werkgroep. Met een ultramoderne bat-detector, die f 6.000.-- kostte, determineerden we 6 soorten. We deden dat bij een schilderachtige gracht langs een typisch Europees sprookjeskasteel. (kasteel Heeswijk. Jos). Met de laatvlieger, rosse vleermuis, dwergvleermuis, watervleermuis en grootoorvleermuis zijn we in Engeland ook vertrouwd maar het was sensationeel om de ruige dwergvleermuis te zien en te horen. Deze Europese neef van onze meest algemene vleermuis is in Engeland pas 3 keer gevonden. In Nederland is de soort vrij algemeen. Het was leuk om Europese vleermuis-enthousiastelingen te ontmoeten die net zo fanatiek zijn als de Engelse, en om te horen over de Nederlandse beschermingsprojecten. Op onze terugweg bezochten we de bollenvelden van Holland, het noord-westelijk deel van Nederland. Hoewel mooi om te zien, vormen ze volgens onze gidsen een ecologische ramp. Er is nog volop natuur te zien in Nederland. Onze laatste ochtend bracht ik vlak bij ons logeeradres door, waar we een paar prachtige boomleeuweriken zagen. Als souvenir kreeg ik een zak vol braakballen mee. Bij determinatie bleken er huisspitsmuizen in te zitten, die bij ons alleen op Guernsey voorkomen en de veldmuis, bij ons alleen bekend op de Orkney's.

Ons volgende bezoek zal zeker leiden naar de beroemde eilanden in de Waddenzee. Texel is het bekendste maar Terschelling en Schiermonnikoog schijnen minstens evenzeer de moeite waard te zijn."

Derek Whiteley

In gesprek met .. Johan van Roosmalen

In gesprek met....wordt alweer vanaf 1985 door Peter Noy geschreven. Maar aangezien 'het Bruujssel' al bijna vol staat met zijn naam, hebben we besloten dit onderwerp maar onder zijn vleugels vandaan te halen.

Daar ik deze klus op me genomen heb was aan mij de taak een "slachtoffer" te zoeken. Na de ledenlijst er op nageslagen te hebben kwam ik uit bij de "R" van Roosmalen dus Johan is de eerste persoon van mijn schrijfperiode.

Tegen de tijd dat Peter, die als steun in de rug was meegegaan, en ik het huis van Johan en Bennie betraden was net het journaal bezig. De milieuproblematiek ontlokte Johan een zucht. Ook in huize van Roosmalen wordt aan het milieu gewerkt, lege batterijen, flessen en oud papier worden apart verzameld. Daarbuiten ontbreekt een donateur/lidmaatschap van het Wereld Natuur Fonds niet, want interesse in de algemene natuur is reeds jaren aanwezig.

I.v.m. het terugdringen van geluidshinder van vliegtuigen zijn een groot aantal woningen geïsoleerd. Daarmee verband houdende moest even met iets van trots de merbau houten schuifdeur, die door isolatieglas zo zwaar is als een kluisdeur, getoond worden. Regelmatig moet deze deur nu geopend worden, last van vliegtuigen is er inderdaad niet meer, maar vogels zijn ook niet meer te horen en zo leert Johan de combinatie van vogel en geluid nooit. Zeker niet met een bandje in de auto als je bijna nooit auto rijdt.

Maar komt tijd komt kennis. als de nieuwbouw van de Rabobank wat achter de rug is. wil Johan weer wat actiever met zijn vrijetijdsbesteding aan de slag gaan en de piepcursus proberen te volbrengen.

Door het drukke leven van Johan is ook het eerste contact ontstaan met De Vogelwacht. Op 't moment dat hij even wat gas terug moest nemen en op zoek ging naar ontspanning verscheen de cursus "Vogels om ons heen" in de krant. Dit was in de winter van '87-'88. Johan heeft deze cursus gevolgd en is lid van de vereniging geworden. Het bevalt prima, mede doordat alle leden hetzelfde behandeld worden en het één vaste club is met dezelfde instelling en interesses.

Johan is vaak te zien bij verschillende activiteiten van de Vogelwacht. Zo kunnen we Johan vinden als het gaat om onderhoudswerkzaamheden bij de oeverzwaluwenwand of bij het schilderen

van het nieuwe onderkomen, de Groenhoeve.

Vogeltrekdag in de Maashorst

Op 26 en 27 oktober wordt de Groenhoeve officieel geopend door de 3 verenigingen, te weten de Kinderboerderij, de Vogelwacht en het IVN.

Aansluitend hierop heeft elke vereniging een aparte dag om zich te etaleren. Voor ons is dit zondag 4 november a.s.

Hierbij ontstond al gauw het idee om een vogeltrekdag dwars door de Maashorst te houden, met de Groenhoeve als het informatiecentrum, waar vandaan alles gestuurd, gekoördineerd en door het publiek bekeken kan worden.

De opzet is als volgt:

Op 6 plaatsen vanaf Nistelrode via de Broebelbiesweg naar Zeeland staan telposten. Dit houdt in dat ze ongeveer 1 km van elkaar gesitueerd zijn. Elke telpost bestaat uit 3 tot 4 mensen die de gehele dag naar de lucht kijken om trekvogels die langskomen op te sporen. Dit wordt genoteerd op lijsten die elk uur door onze twee fietsers (Jan van Dommelen en Wim Hoefs) worden opgehaald en verzameld bij de middelste post.

Van hieruit gaan de gegevens per auto of walkie-talkie naar de Groenhoeve waar Peter Wienbelt deze gegevens in de computer stopt en overzichtslijsten uitprint die iedereen kan bekijken. Ook de tellers op de telposten krijgen op gezette tijden deze gegevens toegespeeld zodat ook zij kunnen zien wat er allemaal overtrekt. Ook zullen af en toe in de Groenhoeve dia's worden getoond over trekvogels.

Als je geen tijd hebt om de gehele dag mee vogels te kijken zou ik hierbij toch graag de oproep doen om een gedeelte van de dag mee te kijken of om de Groenhoeve te bezoeken. Wat er precies overkomt is natuurlijk moeilijk te zeggen maar begin november is dé trektijd voor de kraanvogels. Hopelijk zien wij een groep overkomen. Daarnaast zullen ongetwijfeld vinken, kepen, kramsvogels en koperwieken overkomen. Vorig jaar hebben een aantal leden van de Vogelwacht telposten bemand tijdens de landelijke vogeltrekdag. Deze leden waren allemaal stuk voor stuk hardstikke enthousiast en het schijnbaar lang tellen

(±10 uur) vliegt voorbij. Daarom nogmaals kom in ieder geval een kijkje nemen om te zien hoe het in z'n werk gaat. Ook voor de beginnende leden is het zeer leerzaam om erbij te zijn. Ook de pers en vooral Omroep Kersenland zal ruimschoots aandacht besteden aan deze vogeltrekdag. Mocht je dus om een of andere reden niet kunnen komen stem dan af op Omroep Kersenland. Tot ziens op zondag 4 november.

John Hermans.

Excursies worden echter ook niet gemeden want ook hier wordt nog tijd voor gevonden tussen het werk, de fanatieke fietsweek-ends en vakanties. Naar welk gebied of stukje Nederland, het maakt Johan allemaal niks uit als er maar niet te veel gestopt wordt voor plantjes en andere afwijkende onderwerpen. Er moet wel verschil tussen vogels en plantjes wandelingen blijven. Dit jaar wordt, buiten een fietsvakantie door Drenthe, die in mei plaatsvond Ameland zeker ook bezocht door Bennie en Johan, al droomt Bennie al maanden van stapelbedden waar je op en af geholpen moet worden door je onderbuurman (Piet de Jong red.) Even wil Johan een potloodpuntje plaatsen als opbouwende kritiek bij het B.M.P. project en de taakgroep stootvogels. Voor wat betreft het eerste is hij bang dat de B.M.P.-specialisten, buiten het feit dat ze op een vroeg tijdstip in het veld zijn, een apart groepje binnen de vereniging dreigt te worden. Het enthousiasme waarmee een aantal mensen voorheen de "normale" inventarisaties begeleidden dreigt hierdoor ietwat getemperd te worden. Dit kan wel eens in het nadeel van de vogelleken uitvallen. Zij hebben deze vorm van inventarisatie nodig om de vogelkennis op peil te brengen. Een goede communicatie tussen genoemde groepen is een vereiste. Ook jammer is dat de taakgroep stootvogels met weinig gegevens naar buiten komt, binnen de vereniging natuurlijk, want hij weet ook dat je met die gegevens zuinig om moet springen. Als actief lid van de taakgroep kerkuilen is hij regelmatig bezig met het controleren van de zeven uilenkasten. Er wordt niet alleen geklauterd en geteld maar ook wordt er wel eens een weddenschap gesloten met de mensen waar kasten hangen. Zo ook met Johan die beweerde dat er jongen zouden komen in de kast, terwijl de ander het ontkende. Gelukkig kwamen er wel jongen voort uit het paar dat in de boerderij huisde. Alleen jammer voor Johan, niet in de kast. Verlies een kratje bier. Maar ach als je maar lol hebt.

Gina Hermans

Waarom het winterkoninkje winterkoninkje heet.

Laatst zagen we onderweg ergens een winterkoninkje. Ik herinnerde me vaag het verhaal hoe dit vogeltje aan zijn naam kwam en begon dit aan m'n kinderen te vertellen. Zij vonden het prachtig en het leek me wel leuk het eens op papier te zetten en met jullie te delen. Vandaar....

Je weet zeker wel wie de Koning van alle dieren is. Juist ja, de leeuw. Nu was er eens, heel lang geleden, een hele strenge winter in het koninkrijk der dieren. Zo koud was het nog nooit geweest. Sommige dieren konden wel goed tegen de kou maar d'r waren er ook die alleen maar lagen te bibberen en hartstikke verkouden werden. Koning Leeuw was een van hen, hij was al weken doodziek.

Langzamerhand begon de ziekte van de Koning steeds lastiger te worden voor het dierenrijk. Er werd nauwelijks nog geregeerd. De werkeloosheid onder de dieren nam flink toe. Het gat in de beukenootjesbegroting werd steeds groter, de inflatie steeg en ga zo maar door, ga zo maar door.

Steeds meer dieren vonden dat het zo niet verder kon. Er werd gemord en geklaagd tot en met. Er kwam een steeds grotere groep dieren die vond dat er, in ieder geval voor de winter, maar eens een andere Koning moest komen. Uiteindelijk trokken een paar dieren de stoute schoenen aan en zij togen naar het paleis van Koning Leo. De Koning ontving hen nog wel in de troonzaal maar hij hield zijn pyama aan en had een grote doos zakdoeken naast zich staan.

Al gauw bleek dat Wim Kokmeeuw het beste voor de belangen van de in nood verkerende dieren opkwam. Ondanks al het gegrom, gebrom en gekuch van de Koning hield hij voet bij stuk, er moest een nieuwe Koning gekozen worden voor de winter. Leo vond het allemaal eigenlijk maar niks. Aan de andere kant zag ie ook wel in dat er iets moest gebeuren.

Uiteindelijk stemde hij in met het idee dat er een tijdelijk heerser zou worden gekozen. Echter, zo sprak hij, ik wil wel het laatste woord over de keuze hebben. De Koning was namelijk een beetje bang dat, zodra hij de macht uit handen had gegeven, deze nooit meer terug kreeg.

Zo gezegd, zo gedaan, er werd een verkiezing georganiseerd waarbij alle dieren aanwezig waren. Als eerste werd door de dieren de ijsbeer naar voren geschoven. Zijn enorme kracht en het feit dat hij verschrikkelijk goed tegen de kou kon maakte hem een prima kandidaat. Vond iedereen.... behalve de Koning. Hij dacht: Die ijsbeer is zo sterk, daar win ik het nooit van als ie m'n kroon niet terug wil geven. Dus sprak hij zijn veto uit en zei 'doe maar een ietsies kleiner dier'.

De meeste dieren konden wel begrip opbrengen voor het bezwaar van de Koning en zo werd even later de leider van een roedel wolven kandidaat gesteld. Haaa, dacht Koning Leeuw, dat levert

een stuk minder problemen op bij een onvrijwillige troonsoverdracht. Hoewel... zeiden ze niet dat die wolf leider was van een hele troep... Dan kon het nog wel eens moeilijk worden en dus sprak hij opnieuw 'doe nog maar een ietsies kleiner dier'

Nu klonk er toch enig rumoer in de groep der dieren. Die Leo is dan wel onze Koning, maar hij kan natuurlijk niet doorgaan met telkens maar afwijzen van kandidaten. Het duurde dan ook wat langer voordat men besloten had dat een poolvos het Rijk der Dieren maar in de winter moest vertegenwoordigen. "Zo'n klein vosje pak ik nog wel met één poot als het moet" dacht de leeuw. Als ik hem tenminste te pakken krijg.... Die vos kijkt zo sluw uit zijn oogjes die zal vast wel een of ander truukje verzinnen om mij om de tuin te leiden en dus sprak hij opnieuw 'doe nog maar een ietsies kleiner dier'.

Er ontstond nu wel een behoorlijk hard gemor onder de dieren en er werd door een enkeling al hardop geschreeuwd dat de Koning zo niet door kon gaan. Na lang beraad en een heftige discussie werd er door de dieren opnieuw een kandidaat gekozen en dit keer was het een grote witte sneeuwhaas. Er werd tegen Koning Leo wel bijgezegd dat dit toch wel de laatste keus was die hij had want dat er anders wel eens een opstand kon ontstaan.

De leeuw voelde ook wel dat hij nu eindelijk eens een keuze moest maken maar hij was ook behoorlijk bang om voor altijd Koning- af te zijn. Maar dacht ie. met zo'n haasje zal het wel niet zo'n vaart lopen... zo'n haas loopt natuurlijk straks wel hartstikke hard en die hou ik dan nooit bij. Hij wist dat ie met vuur speelde maar hij waagde het toch maar om met een bescheiden stemmetje te vragen 'doe nog maar een ietsies kleiner diertje'.

Er ging een hêls geloei op vanuit de dieren menigte. De eerste denneappels en kastanjes vlogen door de luchten er ontstond een heus tumult.

Terwijl alle dieren druk aan het praten waren of een hoop stampij aan het maken waren ging er een heel klein vogeltje voor de Koning op de grond zitten. Het was nog kleiner dan een mus, en hield z'n staartje parmantig omhoog. Pas toen ie zijn keel opzette en een prachtig liedje begon te fluiten zag Leo hem. Meteen wist ie het, dit was z'n kans en hij schreeuwde zo hard als ie kon " Jaaaa dit moet de nieuwe winterkoning zijn".

Alle dieren schrokken zo van het gebrul dat ze direct stil werden. "wie moet de nieuwe winterkoning zijn" vroegen ze want ze hadden het vogeltje niet eens zien zitten. "nou daar staat ie" zei de leeuw en nu pas zagen alle dieren het vogeltje.

Sommigen werden eerst boos, en anderen begonnen te lachen en na een tijdje lachte alle dieren naar hartelust mee. Het was wel een mooie stunt van de Koning om zo'n klein vogeltje winterkoning te maken. En zo gebeurde het dat vanaf die dag de leeuw 's zomers van de dieren is en de Winterkoning 's winters.

Peter Wienbelt

De doorgeeften . . .

16 jaar in vogelvlucht

In de nazomer van 1974 werd door de vreemde vogel Lo Brust een "ei gelegd". In zijn kennissenkring werden enige mensen bij elkaar gezocht die zich, net zoals hij, interesseerden voor de vogels rondom huis.

Dit was de eerste aanzet voor wat nu Vogelwacht Uden e.o. heet. Lo was werkzaam bij een groot gloeilampenconcern in het zuiden des lands. In het begin werkte dan ook ieder lid van het vogelclubje bij dit' bedrijf. Voor het kleine groepje werd een cursus vogelgeluiden gegeven bij iemand thuis. Regelmatig werden

er bijeenkomsten gehouden met als onderwerp: vogels in en rondom Uden. Dit was altijd een gezellig samenzijn zoals tegenwoordig na -of tijdens- de vergaderingen is. "Excursies voor leden" werden altijd spontaan georganiseerd, een lid belde iemand op en de excursie was geboren. Later werden er ook nestkasten gemaakt en opgehangen. In die periode kwam ik bij de groep. Omdat Lo lid van het IVN was, kwamen er meerdere leden van deze vereniging bij het vogelgroepje. Deze vereniging drong er echter op aan dat ieder lid van de, nog zelfstandige, vogelgroep ook lid van het IVN zou worden. Zo werd dit clubje in het IVN-nest ondergebracht als vogelwerkgroep.

Er kwamen ondertussen leden bij met veel inbreng in het Udense, zoals Joop Bergsma van de gemeentelijke groenvoorziening. Hij realiseerde een grote kaalslag op Udenoord waar zich later nachtzwaluwen vestigden. Ook was hij verantwoordelijk voor de aanplant op de geluidswallen en in de randparken van Uden. Deze aanplant gaat (ging) van buiten naar binnen, van laag naar hoog, hetgeen de vogels van het buitengebied naar de bebouwde kom moest lokken. Sommige leden van de eerste lichting vonden het allemaal te groots worden en verlieten het nest van de vogelwerkgroep. Het vogelbloed kruipt echter waar het niet gaan kan en nog steeds zijn deze mensen individueel of met een vriendenclubje met vogels in de weer.

Andere leden, zoals oud-voorzitter Hub Janssen vonden zo'n grote groep juist leuk en konden nu hun ei kwijt met hun organisatietalenten. Er ging langzaam een andere wind door de vogelwerkgroep waaien. Er werd van alles uitgebreed en het aantal activiteiten en ledental groeide. Hier werd het mij ook allemaal te veel en heb ik mijn lidmaatschap opgezegd. Maar ja, eenmaal een vogelaar blijft een vogelaar, en na er een paar jaar tussenuit te zijn geweest, ben ik toch weer lid geworden. Ondertussen was de vogelwerkgroep steeds zelfstandiger geworden en het werd tijd om uit het IVN-nest te vliegen.

In februari 1983 was het zover en de zelfstandige vereniging "Vogelwacht Uden e.o." kroop uit het ei. Vanaf dit moment zijn er steeds weer nieuwe mensen bij de vereniging en in het bestuur gekomen die een eigen stempel op de vereniging drukten. Alles groeide nog veel sneller, zo niet uit de veren.

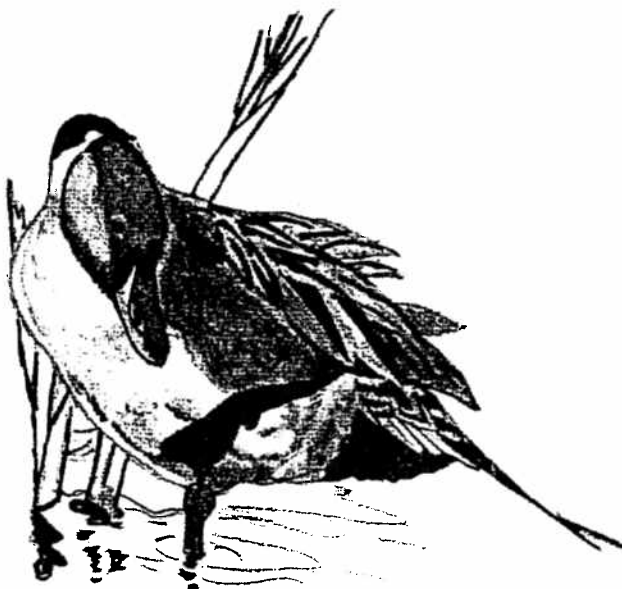
Publiekswandelingen, lezingen, dia- en filmavonden, vogelcursussen, tentoonstellingen, nestkasten, wintervoeding, stootvogelinventarisatie, weidevogelbeheer, landschapsbeheer, kerkuileninventarisatie, algemene inventarisaties, excursies, Waddenexcursie en het publicatieblad. Een uitkijktoren en een overzwaluwenwand werden gebouwd, ja er werd zelfs naar een eigen nest uitgekeken.

En jawel hoor een geschikte plaats, nestmateriaal en zelfs een partner werden gevonden. Aan het nest wordt op dit moment nog hard gewerkt en zal eind oktober 1990 klaar zijn.

Dit nieuwe onderkomen is beslist een hoogtepunt en zeker geen eindpunt van 16 jaar vogelen in Uden. Er zullen vast en zeker weer nieuwe plannen worden uitgebreed in dat nest.....

Tot slot wil ik hierbij de pen doorgeven aan Chris van Lieshout.

Martien v.d. Elzen

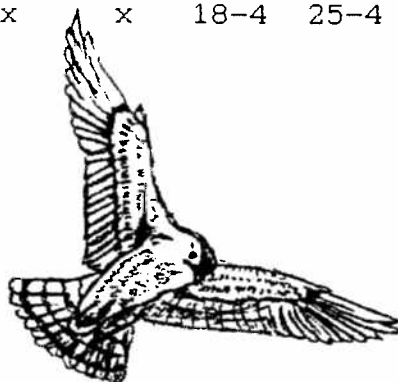

Fenologie 1984 - 1990

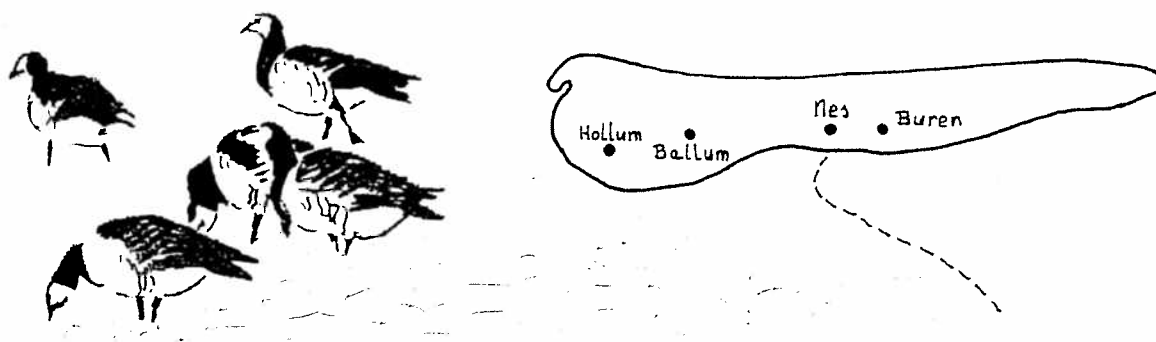
Ik heb nu 7 jaren de zomergasten bij terugkomst bijgehouden en dacht; ik zal eens een overzicht maken van die 7 jaren. Zo krijgt men een globaal beeld van de terugkerende zomervogels. Zo kan men zien dat er niet zo veel verschil in zit. De boomleeuwerik is in de vogelboeken een jaarvogel maar ik heb nog nooit een boomleeuwerik in de winter hier gezien zodat ik er een zomervogel van maak. Er zijn leden van de Vogelwacht die sommige soorten eerder gezien of gehoord hebben. Dat kan altijd, ik heb ook niet altijd tijd. Maar ik ga uit van mijn eigen waarnemingen. Nu is hier de totale lijst van 7 jaren fenologie.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
boomleeuwerik	4-3	26-2	10-3	6-3	4-3	26-2	24-2
witte kwikstaart	10-3	10-3	7-3	6-3	20-2	19-1	27-1
tjiftjaf	31-3	31-3	30-3	30-3	13-3	11-3	11-3
roodborsttapuit	4-4	3-5	6-4	15-4	x	1-5	20-5
boerenzwaluw	7-4	4-4	19-4	3-4	30-3	29-3	7-4
boompieper	8-4	7-4	20-4	5-4	3-4	1-4	3-4
zwarte roodstaart	9-4	1-4	5-4	28-3	1-4	31-3	27-3
gekr. roodstaart	14-4	28-4	20-4	9-4	16-4	10-4	21-4
oeverzwaluw	15-4	x	7-5	16-4	2-4	26-3	17-3
gele kwikstaart	19-4	x	x	x	12-4	8-4	12-4
tortelduif	20-4	30-4	27-4	20-4	24-4	1-5	2-5
zwartkop	20-4	13-4	23-4	15-4	16-4	1-4	28-3
grasmus	20-4	28-4	27-4	20-4	x	27-4	22-4
nachtegaal	21-4	1-5	26-4	20-4	18-4	27-4	28-4
koekoek	21-4	22-4	30-4	24-4	16-4	16-4	16-4
huiszwaluw	22-4	24-4	2-5	29-4	20-4	27-4	15-4
paapje	23-4	x	1-5	x	24-4	1-5	22-5
braamsluiper	24-4	27-4	30-4	x	21-4	21-4	30-4
gierzwaluw	30-4	1-5	2-5	28-4	26-4	25-4	26-4
tuinfluiter	4-5	x	4-5	24-4	30-4	27-4	29-4
wielewaal	13-5	5-5	x	8-5	21-5	13-5	6-5
spotvogel	15-5	17-5	6-5	16-5	10-5	5-5	6-5
fluiter	19-5	4-5	4-5	25-4	1-5	4-5	21-4
grutto	x	16-3	x	5-4	x	x	25-2
fitis	x	4-4	17-4	5-4	x	27-3	27-3
boomvalk	x	28-4	x	x	1-4	10-5	x
bonte vliegenv.	x	5-5	27-4	x	25-4	15-4	1-5
kleine plevier	x	x	x	5-4	2-4	27-3	7-4
oeverloper	x	x	x	x	18-4	25-4	30-4

Jan Verhoeven

Ameland, parel van de Wadden...

'De Wadden. Zilt water, zand en slik. Juweeltjes van eilanden die achter noordelijke provincies als een gouden randje liggen te schitteren. Een uniek natuurgebied in Europa, een paradijs voor mens en dier. Eén van deze juweeltjes is Ameland, vierde in de rij van de Nederlandse waddeneilanden. Ameland is niet mondain, heeft geen nachtclubs, er is geen boulevard waarop men kan flaneren, maar Ameland heeft iets dat in ons overbevolkte landje een steeds kostbaarder goed wordt: het heeft ruimte, een prachtig strand, duinen, bossen en uitgestrekte natuurgebieden.'

Zoals eenieder begrijpt is het bovenstaande geciteerd uit een VVV-folder. Het heeft de schrijver dezes in ieder geval doen besluiten om in het voorjaar, samen met vrouw en kind, een aantal dagen op het eiland te vertoeven om de zojuist omschreven sfeer te proeven. Als tweede, niet onbelangrijk argument, is het vinden van een stuk compensatie voor de door mij te missen herfstexcursie, welke in oktober door de Vogelwacht georganiseerd wordt. E.e.a. vanwege de rond die tijd verwachte gezinsuitbreiding. Onze secretaris kan hierover meepraten, hij zit namelijk in het zelfde bootje. Desalniettemin wil ik de lezers ons vakantierelaas niet onthouden.

Woensdagmorgen, net voor Hemelvaartsdag, vertrokken we goed gemutst richting Holwerd, een klein dorpje in het noorden van Friesland. Zo'n kleine drie uur later arriveerden we op een grote ruime parkeerplaats nabij de aanlegsteiger van Holwerd. De heenreis verliep voorspoedig zodat we zelfs nog tijd over hadden voor een kop koffie. Vanuit het raam van het restaurant kon je Ameland in de verte zien liggen. Thuis had ik al wat gegevens van het eiland verzameld. Ameland is, met inbegrip van de zandplaat 'De Hon' ten oosten van het eiland, 28 kilometer lang en 1 tot 4 kilometer breed. De gemeente Ameland bestaat uit vier dorpen te weten: Hollum, Ballum, Nes en Buren, die tezamen ongeveer 3000 inwoners tellen. De bevolking van Hollum en Ballum is uitsluitend Protestant, Nes voor de helft Rooms-Katholiek en Buren uitsluitend Rooms-Katholiek.

Leefde me vroeger van de walvisvaart en de scheepvaart, getuige de vele vaak fraai gerestaureerde commandeurswoningen, tegenwoordig zijn de agrarische sector en het toerisme de voornaamste bronnen van bestaan.

Vermeldenswaardig is verder de vuurtoren die even ten westen van het dorp Hollum staat. Deze werd in 1880 gebouwd, heeft een hoogte van 58 meter en is met zijn 4.5 miljoen kaars één der sterkste lichtgevers ter wereld.

..... Een zware scheepstoeter deed ons eraan herinneren dat het tijd werd om een plaatsje op een van de twee veerboten te bemachtigen. Het werd 'de Oerd'. Het andere schip, 'de Sier', zouden we onderweg nog tegenkomen. Drie kwartier later, met onderweg zoals gebruikelijk een kronkel in de vaarroute om een aantal zandplaten te ontwijken, legden we aan bij het dorpje Nes. Vanaf hier togen we verder landinwaarts. Ballum was ons einddoel. Na aankomst in het rustige dorp werd direct de plaatselijke fietsverhuurder aangedaan, waarna we verzekerd waren van twee uitstekende stalen rossen.

De 80 tot 90 kilometer fietspad die het eiland rijk is hebben we, zoals na afloop bleek, zo goed als allemaal gehad. En geen enkele kilometer verveelde ons. Ameland herbergt namelijk een aantal zeer uiteenlopende landschapstypen. Vanaf de Waddenzee aan de zuidzijde zijn dat achtereenvolgens kwelder, polder, dorpen, bos, duinen en Noordzeestrand.

Elk type landschap heeft weer zijn eigen karakteristieke kenmerken en charmes. Onmiskenbaar is de Wadkant. Hier bivakkeren in het najaar miljoenen trekvogels, waar ze bijtanken alvorens ze hun lange tocht voortzetten. Maar ook in het voorjaar is het hier fantastisch, overal malse groene weilanden met tientallen kievitten, wulpen, grutto's en tureluurs. Wat

ons opviel is dat er ontzettend veel schapen gehouden werden en daarentegen maar weinig koeien. Interessant om te zien was het scheren van de schapen. Waar wij misschien een halve dag mee bezig zijn om zo'n beest van zijn winterjas te ontdoen hebben zij er hoogstens 15 minuten voor nodig.

Een van onze tochten ging door het duingebied noordoostelijk van Hollum. Het startpunt van deze route lag bij het meest noordelijke punt van het Jan Roepespad. In de directe nabijheid ligt een van de hoogste duinen van Ameland, het Engelsmanduun. Het duin heeft een hoogte van ongeveer 20 meter boven N.A.P. Bij helder weer kun je een groot deel van het eiland overzien en zelfs de kerktorens van

de Friese kust onderscheiden. Plots attendeerde Sjan mij op een donkerkleurige, sierlijk door de lucht zwevende vogel. Met zijn gedrongen kop, die dan weer naar links, dan weer naar rechts draaide, onderwijl de grond onder hem aan het 'scannen', op zoek naar iets eetbaars. Direct schoot het door mijn hoofd, een velduil.

Ook moest ik denken aan de herfstexcursie van enkele jaren geleden naar Terschelling waar Pieter van der Voort nog een koffertje nodig had om zo'n dergelijke verschijning gestalte te doen geven. Geobsedeerd volgde ik de velduil minutenlang met

mijn verrekijsker, totdat een schreeuw vanaf een hoge duin een stuk verderop mij duidelijk maakte dat ik door moest lopen. Nou ja, dacht ik, zo'n velduil zie je ook niet iedere dag.

Terug op de route kwamen we na enige tijd bij een moerasgebiedje waar we via een smal houten vlondertje van drie planken breed op het Noordzeestrand uitkwamen. Heerlijk was het, de uitgestrektheid en de rust van het strand. Jammer, deze keer géén Jan van Genten. Op het strand zijn om de 200 meter strandpalen geplaatst. Deze worden gebruikt voor het uitvoeren van de jaarlijkse metingen. De metingen omvatten ondermeer het bepalen van het dwarsprofiel van het eiland en de dieptemeting vanaf de laagwaterlijn tot een punt ongeveer 1 kilometer in zee.

Na zo'n lange wandeling was het goed toeven in het pannekoekhuis 'Onder de vuurtoren'. Onder het genot van een kop hete soep en een pannekoek met stroop werden de belevenissen van die dag nog eens gememoreerd. De wat meer in het oog springende waarnemingen, voor mij althans waren: bruine kiekendief, vrouwtje blauwe kiekendief, tapuit en het mooie schouwspel van de kluut die haar jongen verdedigde. (maar goed dat ik een bril ophad). Ook een zo goed als witte kempiaan, die op een dijkrand aan het foerageren was liet zich gemakkelijk bekijken. Bij latere navraag bleek dit een zogenaamd Satellietmannetje te zijn geweest.

Na zo'n vijf dagen Ameland kom je tot de conclusie dat het een prachteiland is waar je ogen en oren tekort komt. Het nodigt in ieder geval uit om nog eens terug te komen. Een bezoek aan het natuurgebied 'het Oerd' staat dan zeker op het programma. In dit gebied broeden ongeveer 50 soorten vogels waaronder de bergeend, eidereend, bruine- en blauwe kiekendief, velduil, paapje en grasmus. Van de regelmatige broedvogels is de zilvermeeuw wel de meest opvallende, getuige de reusachtige meeuwenkolonie die sinds jaar en dag een groot deel van het broedgebied in beslag neemt.

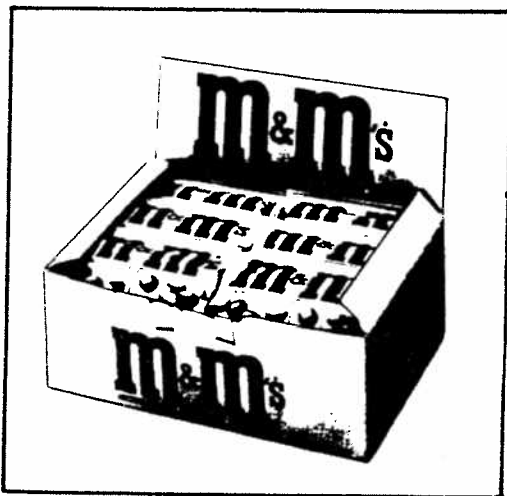
Tot slot wens ik alle herfstexcursiegangers een plezierige tijd toe. Uiteraard zie ik jullie spannende reisverslagen met belangstelling tegemoet.

Peter Noy.

m&m's[®]

M&M's melkchocolade
smelt in je mond, niet in je hand.

TAXIBEDRIJF
ZIEKENVERVOER

H. J. VAN ZUTVEN

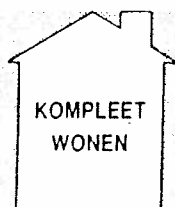
Kastanjeweg 33, 5401 GW Uden
Telefoon 04132-50400
bgg 62537

dames/heren kapsalon
**aria & léon
de bie**
lieve vrouwenplein 9
uden / tel. 04132-62728

OCKHUIZEN
uw slager

MARKTSTRAAT 47 UDEN TEL. 04132 - 62788

VAN DONZEL
UDEN

Prior van Mijlstraat 6 - Kastanjeweg 66a tel. 04132-62539

- * MEUBELEN
- BANKSTELLEN
- KASTEN
- EETHOEKEN
- SLAAPKAMERS
- * TAPIJTEN
- * GORDIJNEN

BOONAERTS

MARKT 24 UDEN

TEL 62548

'N GOEIE SLAGER

voor uden en omstreken:

de bruin Verzekeringen

WILHELMINASTRAAT 10a / 5401 CH UDEN TEL. 04132-62348

*alle verzekeringen
financieringen
interpolis e.a.*

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

KAPELSTRAAT 1 UDEN.

ACTUELE MODE

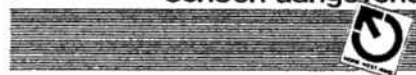

Sportief en gekleed in één.
De college-lijn „New Look”,
waarbij vlechtmotieven, kleur-
combinaties en clubmotieven
een grote rol spelen.

prijs f 119,-

schoen-aangevend

SCHOENENHUIS ZEGERS
MARKTSTRAAT 39
5401 GG UDEN
TEL. 04132-63992

GO WILD

Gazelle
The Wildbikes.
puur avontuur..

ATB-rage, over-
gewaaid uit de USA, wint
ook hier snel terrein.
Gazelle ATB begint waar
gewoon fietsen ophoudt.
Dwars door 't weiland,

bossen, duinen en langs het
strand...
Deze stoere Fieldcruiser
van Gazelle, niet te temmen,
18 'ruim' versnellingen,

Go Gazelle ...! Kijk bij ons!

WIM DE WILT
KERKSTRAAT 4 - UDEN - Tel.: 62620

PAS BUITEN

Café Dirk van Zutven
Veghelsedijk 42
5401 PB Uden
Telefoon 04132-62827

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**

Complete bankservice in de buurt: bij de Rabobank.

Wie bankzaken goed wil regelen hoeft nooit ver te zoeken. Er is altijd een Rabobank in de buurt. Met alle bankdiensten en gunstige voorwaarden. Met kennis van plaatselijke omstandigheden. En met ervaren medewerkers en specialisten die u graag van advies dienen. Precies op uw maat, rekening houdend met uw wensen. Uw bankzaken zijn goed geregeld bij zo'n bank in de buurt.

Rabobank
Meer bank voor je geld